A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (hatodik tanács)

2008. július 10. *

A C-156/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di Stato (Olaszország) a Bírósághoz 2007. március 21-én érkezett, 2006. október 24-i határozatával terjesztett elő az előtte

Salvatore Aiello és társai

és

a **Comune di Milano és társai**

között,

az **Euromilano SpA**,

a **Metropolitana milanese SpA**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: olasz.

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, J.-C. Bonichot (előadó) és C. Toader bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: R. Grass,

a kérdést előterjesztő bíróság arról való tájékoztatását követően, hogy a Bíróság, eljárási szabályzata 104. cikke 3. §-a második bekezdésének megfelelően indokolt végzéssel kíván határozni,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1997. március 3-i 97/11/EK tanácsi irányelvvel (HL L 73., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 151. o.) módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak

vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o., a továbbiakban: 85/337 irányelv) értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az S. Aiello és társai, valamint a Comune di Milano és társai között Milánó északi részének egyes kerületeit összekötő út megépítésével kapcsolatban folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

3 A 85/337 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint:

„Jelen irányelv alkalmazásában:

[…]

engedély:

a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy hatóságok olyan döntése, amely feljogosítja a projektgazdát a projekt elvégzésére.”

4 A 85/337 irányelv 1. cikkének (4) bekezdése értelmében:

„A nemzetvédelmi célokat szolgáló projektek nem tartoznak ennek az irányelvnek a hatálya alá.”

5 A 85/337 irányelv 1. cikkének (5) bekezdése szerint:

„Mivel ez az irányelv a jogalkotási folyamaton keresztül valósítja meg célját, beleértve az információnyújtást is, jelen irányelv nem vonatkozik azokra a projektekre, amelyek részleteit a vonatkozó nemzeti jogszabály határozza meg.”

6 A 85/337 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„(1) A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen [helyesen: projektek kötelező engedélyezési eljárás alá tartozzanak], és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.”

7 A 85/337 irányelv 2. cikkének (3) bekezdése szerint:

„A 7. cikk sérelme nélkül a tagállamok kivételes esetekben egyes projekteket teljesen vagy részben mentesíthetnek az ebben az irányelvben meghatározott rendelkezések hatálya alól.”

8 A 85/337 irányelv 4. cikke szerint:

„(1) A 2. cikk (3) bekezdésre is figyelemmel az I. mellékletben felsorolt projekteket vizsgálatnak vetik alá az 5–10. cikkel összhangban.

(2) A 2. cikk (3) bekezdésre is figyelemmel a II. mellékletben felsorolt projektekre, a tagállamok határozzák meg:

a) esetenkénti vizsgálattal

vagy

b) a tagállamok által megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján,

hogy a projektet alá kell-e vetni az 5–10. cikknek megfelelő vizsgálatnak.

A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy az a) vagy a b) pontnak megfelelő [helyesen: az a) és a b) pontban említett] mindkét eljárást alkalmazzák.

(3) Amikor a (2) bekezdés alkalmazásában esetenkénti vizsgálatot végeznek, vagy küszöbértékeket, illetve szempontrendszert állapítanak meg, figyelembe veszik a III. mellékletben előírt lényeges kiválasztási szempontokat.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság a (2) bekezdés alapján hozott döntését a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi."

9 A 85/337 irányelv I. mellékletének 7. c) pontjában szerepel:

„Négy vagy ennél több sávos új utak építése, vagy meglévő, egy vagy két sávos utak áthelyezése és/vagy kiszélesítése négy vagy több sávossá, akkor ha az új vagy átalakított vagy kiszélesített útszakasz egybefüggően legalább 10 km hosszú vagy annál hosszabb."

10 A 85/337 irányelv II. mellékletének 10. e) pontjában szerepel:

„Utak […] építése".

11 A 85/337 irányelv III. melléklete kimondja:

„1. *A projekt jellemzői*

A projektek jellemzőinél különösen a következőket kell figyelembe venni:

– […]

– más projektekkel való kumulálódása,

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 2001. november 15-én az Olasz Köztársaság minisztertanácsának elnöke rendkívüli állapotot hirdetett Milánó városban a gépkocsiforgalomból és a meglévő úthálózat elégtelenségéből eredő szennyezettség miatt. 2001. december 28-i végzésével a belügyminiszter az e helyzet megoldásához szükséges intézkedések meghozataláért felelős biztossá nevezte ki Milánó polgármesterét.

13 A Milánó városban való közlekedés és mobilitás kérdéseiért felelős biztosi tevékenysége keretében e város polgármestere jóváhagyta azon munkálatok tervét, amelyek között az Észak-Milánó egyes kerületeit összekötő, 1600 m hosszú út megvalósítására vonatkozó terv is szerepelt. 2002. október 29-én jóváhagyta az ezen útra vonatkozó végleges tervet.

14 S. Aiello és az érintett övezet más lakói ezt a határozatot megtámadták a tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Lombardia tartományi közigazgatási bíróság) előtt. Különösen arra hivatkoztak, hogy az alkalmazott eljárás nem felelt meg a közösségi jognak, mivel nem történt meg a projekt környezeti hatásvizsgálata.

15 Az eljáró bíróság a keresetet, mint megalapozatlant, elutasította, S. Aiello és társai pedig ezen ítélet ellen fellebbezést nyújtottak be a Consiglio di Statóhoz (Államtanács).

16 A Consiglio di Stato vizsgálatot rendelt el, amelyből kiderült, hogy bár Milánó önkormányzat 1953-as általános rendezési terve előírta, hogy meg kell építeni egy útszakaszt, amely gyors összeköttetést teremt a város egymástól több mint 10 km távolságban lévő kerületei között, e célkitűzésről azonban végül lemondtak egy másik projekt javára, amely több külön útszakasz megépítésére vonatkozott. Két utat megépítettek, amelyek közül az első az alapügy tárgyát képező út; a második pedig egy különálló 1300 m-es út.

17 A Consiglio di Stato ezért úgy véli, hogy az alapügyben szereplő projekt nem a 85/337 irányelv I. mellékletének hatálya alá tartozó, több mint 10 km hosszú egybefüggő útszakasz megépítésének körébe tartozik, amely melléklet felsorolja azokat a projekteket, amelyek esetében kötelező a környezeti hatásvizsgálat, hanem az ezen irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó útépítés körébe, amely csak utak építését említi.

18 A Consiglio di Stato számára kérdéses azonban, hogy nem kellett volna-e mégis ilyen vizsgálatot végezni a projekttel kapcsolatban, különösen a 85/337 irányelv II. melléklete 4. cikkének és III. mellékletének összefüggő rendelkezései alapján, mivel ez a projekt az érintett terület összes útjára vonatkozó átfogóbb szerkezetátalakítási művelet része, így a hatáskörrel rendelkező hatóságnak figyelembe kellett volna vennie a különböző projektek „kumulálódását", amely szempontot az említett III. melléklet kifejezetten előírja. Ilyen körülmények között a Consiglio di Stato felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal végett az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [337/1985] irányelv 2. cikkét, amely előírja, hogy a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében hatásvizsgálatot kell végezni, és hogy ezeket a projekteket [ugyanezen irányelv] 4. cikke határozza meg, hogy bármely, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektet alá kell vetni e hatásvizsgálatnak, még akkor is, ha az nem szerepel az ezen irányelv I. vagy II. mellékletében található felsorolásban, vagy éppen ellenkezőleg, hogy csak az említett irányelv I. és II. mellékletében szereplő projekteket kell az említett vizsgálatnak alávetni?

2) A [337/1985] irányelv 4. cikke, amelynek értelmében a tagállamok határozzák meg, hogy [az ezen irányelv] II. mellékletébe tartozó projektek esetében, akár esetenkénti vizsgálattal, illetve előre megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján, a III. mellékletben szereplő kiválasztási szempontokat is figyelembe véve, elő kell-e írni a hatásvizsgálatot, szigorú kötelezettséget, vagy csak lehetőséget ír-e elő a tagállamok számára az említett III. mellékletben szereplő szempontok figyelembevételére vonatkozóan?

3) Az 1996. április 12-i [köztársasági elnöki rendelet] 1. cikkével az olasz jogalkotó pontosan ültette-e át a [337/1985] irányelv 4. cikkét és annak III. mellékletét, ha kiválasztási szempontként nem írta elő, hogy az irányelv II. mellékletébe tartozó projektek tekintetében valamely projekt más projektekkel való, III. melléklet szerinti halmozódása olyan szempont, amelynek teljesülése esetén a projektet kötelező környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni ?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

19 Eljárási szabályzata 104. cikkének 3. §-a értelmében, többek között ha az előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdésre a válasz egyértelműen levezethető az ítélkezési gyakorlatból, vagy nem enged teret semmilyen ésszerű kétségnek, a Bíróság – a főtanácsnok meghallgatását követően – indokolt végzéssel határozhat.

Az elfogadhatóságról

20 A Comune di Milano álláspontja szerint a Consiglio di Stato által előterjesztett kérdések elfogadhatatlanok, mert a két útépítési projekt, amelyekre ez utóbbi az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban utal, két külön projekt, amely nem gyakorol halmozott hatást a környezetre.

21 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EK 234. cikk által létrehozott együttműködés keretében kizárólag az ügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – egyrészt ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, másrészt a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a közösségi jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (lásd többek között a C-223/99. és C-260/99. sz., Agorà és Excelsior egyesített ügyekben 2001. május 10-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-3605. o.] 18. pontját).

22 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság egyértelműen jelezte, hogy a 85/337 irányelv több rendelkezésének értelmezésére is szüksége van annak megállapításához,

hogy a jelen ügyben szereplő útépítési projekt esetében kell-e hatásvizsgálatot végezni.

23 A Bíróság továbbá csak akkor utasíthatja el a határozathozatalt a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről, ha a közösségi jog kért értelmezése nyilvánvalóan nem áll kapcsolatban az alapjogvita tényeivel vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azon ténybeli és jogi körülmények, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a feltett kérdésekre hasznos módon válaszolhasson (lásd többek között a fent hivatkozott Agorà és Excelsior ítélet 20. pontját).

24 A jelen ügyben e feltételek egyike sem teljesül.

25 Ebből következik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az ügy érdeméről

26 Tekintettel arra, hogy az e kérdésekre adandó válasz nem enged teret semmilyen ésszerű kétségnek, a Bíróság – eljárási szabályzata 104. cikke 3. §-a második bekezdésének megfelelően – tájékoztatta a kérdést előterjesztő bíróságot, miszerint indokolt végzéssel kíván határozni, és felhívta a Bíróság alapokmányának 23. cikkében meghatározott érdekelteket, hogy terjesszék elő az e tárgyra vonatkozó esetleges észrevételeiket.

27 Aiello és társai, valamint az Európai Közösségek Bizottsága eleget tett a Bíróság felhívásának. A Bizottság válaszában kifejtette, nem kifogásolja, hogy a Bíróság indokolt

végzéssel határozzon. Aiello és társai az írásbeli észrevételeikben kifejtettekhez hasonló érvekre hivatkoztak, és tárgyalás kitűzését kérték. Ezek az érvek azonban nem indították arra a Bíróságot, hogy eltekintsen a tervezett eljárási módtól.

– Az első kérdésről

28 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, úgy értelmezendő-e a 85/337 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése, hogy a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló, de az ezen irányelv I. és II. mellékletében nem említett projekteket is alá kell-e vetni az említett irányelv szerinti környezeti hatásvizsgálatnak.

29 A 85/337 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projekteket, amelyeket ezen irányelv 4. cikke határoz meg, erre tekintettel környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni.

30 Az említett 4. cikk (1) bekezdésében kimondja, hogy a 85/337 irányelv I. mellékletében felsorolt projekteket környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni, a (2) bekezdésében pedig, hogy a II. mellékletben felsorolt projektek esetében a tagállamok határozzák meg bizonyos küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján, hogy kötelező-e a hatásvizsgálat.

31 Arra is emlékeztetni kell, hogy ez a cikk az előző pontban felidézett két esetben alkalmazandó a 85/337 irányelv 2. cikkének (3) bekezdése, amely megengedi a

tagállamoknak, hogy kivételes esetekben egyes projekteket teljesen vagy részben mentesítsenek a vizsgálat kötelezettsége alól.

32 A 85/337 irányelv továbbá 1. cikkének (4) bekezdésében kimondja, hogy a nemzetvédelmi célokat szolgáló projektek nem tartoznak ennek az irányelvnek a hatálya alá, (5) bekezdésében pedig, hogy az irányelv nem vonatkozik azokra a projektekre, amelyek részleteit a vonatkozó nemzeti jogszabály határozza meg, mivel úgy tekintik, hogy az említett irányelv céljai a jogalkotási folyamatban megvalósulnak.

33 Mindenesetre arra is emlékeztetni kell, hogy a 85/337 irányelv alkalmazási területe kiterjedt, célja pedig nagyon széles körű (lásd a C-72/95. sz., Kraaijeveld és társai ügyben 1996. október 24-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-5403. o.] 28. pontját, valamint a C-227/01. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2004. szeptember 16-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-8253. o.] 46. pontját), és az irányelvet ennek szellemében kell alkalmazni.

34 Következésképpen, tekintettel a jelen végzés 29–32. pontjára, az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 85/337 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése úgy értelmezendő, hogy az nem követeli meg, hogy a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló minden projektet alávessenek az ezen irányelv által előírt vizsgálatnak, hanem annak csak az említett irányelv I. és II. mellékletében említett projekteket kell alávetni, az irányelv 4. cikkében foglalt feltételekkel, és ugyanezen irányelv 1. cikke (4) és (5) bekezdésére, valamint 2. cikke (3) bekezdésére is figyelemmel.

– A második kérdésről

35 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 85/337 irányelv III. mellékletében szereplő kiválasztási szempontok kötelezőek-e a tagállamokra nézve, amikor ez utóbbiak ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdésének

megfelelően esetenkénti vizsgálattal, vagy az általuk meghatározott küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján eldöntik, hogy az irányelv II. melléklete szerinti projekteket alá kell-e vetni környezeti hatásvizsgálatnak.

36 E tekintetben a Bíróság korábban már úgy határozott, hogy a tagállamoknak lehetőségük van azon kritériumok és/vagy küszöbértékek rögzítésére, amelyek lehetővé teszik annak meghatározását, hogy a 85/337 irányelv eredeti szövegének hatálya alá tartozó mely projekteket kell megvizsgálni. Azonban az ily módon a tagállamoknak juttatott mérlegelési mozgásteret korlátozza az említett irányelv 2. cikke (1) bekezdésében szereplő azon kötelezettség, hogy a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében hatásvizsgálatot végezzenek (lásd többek között a C-486/04. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2006. november 23-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-11025. o.] 53. pontját).

37 A 85/337 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamoknak kell meghatározniuk, mely esetekben kell a II. mellékletben felsorolt projekteket környezeti hatásvizsgálatnak alávetni, míg az I. mellékletben felsorolt projektek esetében ez az eljárás mindig kötelező.

38 Ugyanez a rendelkezés két lehetőséget biztosít a tagállamok számára. Az első, hogy esetenkénti vizsgálattal döntsék el, hogy valamely, az említett II. mellékletben említett projekt esetében kell-e ilyen vizsgálatot végezni. A második, hogy küszöbértékek vagy kiválasztási szempontok segítségével általános és elvont módon határozzák meg az e mellékletben szereplő azon projekteket, amelyek esetében kötelező az említett vizsgálat elvégzése.

39 Magának a 85/337 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének szövegéből következik, hogy annak alapján a tagállamok mindkét esetben kötelesek figyelembe venni az ezen irányelv III. mellékletben előírt lényeges kiválasztási szempontokat, vagyis e szempontok közül azokat, amelyeket az érintett projekt jellegére tekintettel alkalmazni kell.

40 A második kérdésre ezért azt a választ kell adni, hogy a 85/337 irányelv III. mellékletében előírt lényeges kiválasztási szempontok kötelezőek a tagállamokra nézve, amikor ez utóbbiak esetenkénti vizsgálattal vagy az általuk megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján az irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó projektek vonatkozásában meghatározzák, hogy az érintett projektet alá kell-e vetni környezeti hatásvizsgálatnak.

– A harmadik kérdésről

41 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy az alapügyben szereplő olasz szabályozás biztosítja-e a 85/337 irányelv 4. cikkének helyes átültetését, ha nem írta elő a projekt más projektekkel való halmozódásának kritériumát, amelyet pedig az irányelv III. melléklete említ, olyan kiválasztási kritériumként, amelyet a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságnak figyelembe kell vennie, amikor arról dönt, hogy az irányelv II. mellékletébe tartozó projekt esetében kötelező-e a környezeti hatásvizsgálat.

42 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 234. cikk által létrehozott eljárás keretében nem a Bíróság feladata, hogy döntsön a belső jogszabályoknak a közösségi jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről. Ezzel szemben a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan, a közösségi jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi számára a belső jogszabályok közösségi jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségének értékelését (lásd a C-338/04., C-359/04. és C-360/04. sz., Placanica és társai egyesített ügyekben 2007. március 6-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-1891. o.] 36. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

43 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy a nemzeti bíróság azt kívánja megtudni, hogy a tagállamok a 85/337 irányelv belső jogrendjükbe való átültetésekor kötelesek-e olyan rendelkezést hozni, amely előírja az ezen irányelv III. mellékletében említett, az érintett projektnek más projektekkel való halmozódására vonatkozó szempont figyelembevételét annak megítélése során,

hogy az irányelv II. mellékletébe tartozó valamely projektet alá kell-e vetni az említett irányelv által előírt környezeti hatásvizsgálatnak.

44 E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy minden tagállam, amely egy irányelv címzettje, köteles a nemzeti jogrendjében valamennyi szükséges intézkedést meghozni az irányelv teljes érvényesülésének biztosítása céljából, az irányelv által követett célnak megfelelően (a C-32/05. sz., Bizottság kontra Luxembourg ügyben 2006. november 30-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-11323. o.] 32. pontja).

45 A Bíróság azt is kimondta, hogy az irányelvet vitathatatlan kötelező erővel, valamint a szükséges konkrétsággal, pontossággal és egyértelműséggel kell átültetni, hogy eleget tegyenek a jogbiztonság követelménynek, annak érdekében, hogy abban az esetben, ha ez az irányelv a magánszemélyek számára jogok keletkeztetését célozza, a kedvezményezetteknek lehetőségük legyen jogaik teljességének megismerésére (a C-207/96. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1997. december 4-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-6869. o.] 26. pontja).

46 A jelen ügyben a 85/337 irányelv 4. cikke úgy értelmezendő, hogy az a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságot az ezen irányelv III. mellékletben említett lényeges kiválasztási szempontok figyelembevételére kötelezi annak értékelése során, hogy a II. melléklet hatálya alá tartozó valamely projektet alá kell-e vetni környezeti hatásvizsgálatnak, függetlenül attól, hogy ez az értékelés esetenkénti vizsgálattal történik, vagy az érintett tagállam az általános szabályozás mellett döntött.

47 Ha a tagállam úgy dönt, hogy általános és elvont módon határozza meg – amint azt a 85/337 irányelv megengedi számára –, hogy az ezen irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó projektek közül melyeket kell környezeti hatásvizsgálatnak alávetni, össze kell állítania e projektek jegyzékét, az esetnek megfelelően az említett III. melléklet szerinti egy vagy több lényeges szempont alkalmazásával. A halmozódási szempont ezért, azokban az esetekben, amikor az lényeges, szintén szolgálhat arra, hogy bizonyos típusú projektet ilyen vizsgálatnak vessenek alá, tekintettel annak más projektekkel együtt történő megvalósítására, adott esetben e projektek összességének egy adott időszakon belüli megvalósítását figyelembe véve.

48 Ha viszont valamely tagállam úgy dönt, hogy részben vagy teljes mértékben esetenkénti vizsgálattal határozza meg a 85/337 irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó azon projekteket, amelyeket környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni, ezt oly módon kell tennie, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok figyelembe vegyék az ezen irányelv III. mellékletében felsorolt különböző szempontokat, amennyiben azok az érintett projekt jellege alapján lényegesek.

49 E tekintetben a tagállam megteheti, hogy nemzeti jogszabályaiban utal az említett III. melléklet szerinti szempontokra. Arra is lehetősége van, hogy e szempontokat jogszabályainak részévé tegye, kifejezetten előírva, hogy ezeket a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak tiszteletben kell tartaniuk annak esetenkénti megállapítása során, hogy a 85/337 irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó valamely projekteket alá kell-e vetni környezeti hatásvizsgálatnak.

50 Mindenesetre, amikor egy tagállam úgy dönt, hogy ilyen módon fog eljárni, a közösségi jogból eredő kötelezettségeinek megsértése nélkül nem zárhatja ki kifejezetten vagy hallgatólagosan a 85/337 irányelv III. melléklete szerinti szempontok valamelyikét, vagy többet közülük, mivel azok mindegyike, ezen irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó bármely érintett projekt függvényében, lényeges lehet annak megállapításakor, hogy szükséges-e környezeti hatásvizsgálatot szervezni. Az ilyen kizárás ugyanis az adott nemzeti jogrendszer jellemzőitől függően a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságot visszatarthatná attól, sőt meg is akadályozhatná abban, hogy figyelembe vegye a kérdéses szempontot vagy szempontokat.

51 A harmadik kérdésre ezért azt a választ kell adni, hogy ha valamely tagállam úgy dönt, hogy esetenkénti vizsgálattal határozza meg, hogy a 85/337 irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó projektek közül melyeket kell környezeti hatásvizsgálatnak alávetni, nemzeti jogszabályaiban ezen irányelv III. mellékletére való utalással, vagy pedig az ott felsorolt szempontoknak a nemzeti jogszabályaiban való megjelenítésével gondoskodnia kell arról, hogy e szempontok mindegyike ténylegesen figyelembe vehető legyen, és sem kifejezetten, sem hallgatólagosan ne legyen kizárható, amennyiben az érintett projekt vonatkozásában azok valamelyike lényeges.

A költségekről

52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az 1997. március 3-i 97/11/EK tanácsi irányelvvel módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdése úgy értelmezendő, hogy az nem követeli meg, hogy a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló minden projektet alávessenek az ezen irányelv által előírt vizsgálatnak, hanem annak csak az említett irányelv I. és II. mellékletében említett projekteket kell alávetni, az irányelv 4. cikkében foglalt feltételekkel, és ugyanezen irányelv 1. cikke (4) és (5) bekezdésére, valamint 2. cikke (3) bekezdésére is figyelemmel.

2) A 97/11 irányelvvel módosított 85/337 irányelv III. mellékletében előírt lényeges kiválasztási szempontok kötelezőek a tagállamokra nézve, amikor ez utóbbiak esetenkénti vizsgálattal vagy az általuk megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján az irányelv II. mellékletének hatálya alá tartozó projektek vonatkozásában meghatározzák, hogy az érintett projektet alá kell-e vetni környezeti hatásvizsgálatnak.

3) Ha valamely tagállam úgy dönt, hogy esetenkénti vizsgálattal határozza meg, hogy a 97/11 irányelvvel módosított 85/337 irányelv II. mellékletének

hatálya alá tartozó projektek közül melyeket kell környezeti hatásvizsgálatnak alávetni, nemzeti jogszabályaiban ezen irányelv III. mellékletére való utalással, vagy pedig az ott felsorolt szempontoknak a nemzeti jogszabályaiban való megjelenítésével gondoskodnia kell arról, hogy e szempontok mindegyike ténylegesen figyelembe vehető legyen, és sem kifejezetten, sem hallgatólagosan ne legyen kizárható, ha az érintett projekt vonatkozásában azok valamelyike lényeges.

Aláírások